

Súd: Okresný súd Bardejov
Spisová značka: 18P/12/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8223209422
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 07. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ivo Parada
ECLI: ECLI:SK:OSBJ:2023:8223209422.1

Uznesenie

Okresný súd Bardejov v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: A. B., nar. X.X.XXXX, trvale bytom ul. C. XX/XX, D., E., toho času bytom F. G., H. XX, XXX XX I., občan E., zast. Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Stropkov, dieťa rodičov: matka F. B., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom C. XX/XX, D., E., otec I. B., nar. X.X.XXXX, trvale bytom C. XX/XX, D., E., obaja štátni občania E., o návrhu navrhovateľa: J. F., nar. XX.X.XXXX, bytom H. XXX/XX, XXX XX I., o nariadenie neodkladného opatrenia, takto

rozhodol:

I. Ruší uznesenie Okresného súdu Bardejov č. k. SK-1P/6/2023 zo dňa 16.3.2023

II. Ustanovuje maloletému A. B., nar. X.X.XXXX, trvale bytom C. XX/XX, D., E., toho času bytom F. G., H. XX, XXX XX I., v zmysle § 60 zákona o rodine, za opatrovníka J. F., nar. XX.X.XXXX, bytom H. XXX/XX, I., ktorý je oprávnený a povinný zastupovať maloletého:

- v konaní o poskytnutí dočasného útočiska podľa zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- pred orgánmi štátnej správy a miestnej samosprávy, súdmi a inými inštitúciami Slovenskej republiky,
- v súvislosti so zabezpečením zdravotnej starostlivosti na území Slovenskej republiky,
- v oblasti výchovy a vzdelávania na území Slovenskej republiky.

III. Toto neodkladné opatrenie bude trvať nevyhnutne potrebný čas.

IV. Žiaden z účastníkov konania nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Dňa 20.7.2023 bol tunajšiemu súdu doručený návrh navrhovateľa na ustanovenie opatrovníka pre maloletého A. B., nar. X.X.XXXX.

2. Svoj návrh odôvodnil tým, že uznesením Okresného súdu Svidník č. k. 1P/6/2023 zo dňa 16.3.2023 bola maloletému A. za opatrovníčku ustanovená K. A., nar. XX.XX.XXXX, ktorá však odišla do Nemecka. Maloletý je na území Slovenska bez svojich rodičov, ktorí ostali na Ukrajine. Ukončil 11. ročník gymnázia v meste Byložerske a

18P/12/2023

-2-

vzdelávanie prebiehalo v škole dištančnou formou. Maloletý má so svojimi rodičmi pravidelný kontakt prostredníctvom sociálnych sietí a rodičia súhlasia, aby bol maloletému ustanovený za jeho opatrovníka. Umiestnenie maloletého v zariadení na výkon rozhodnutia nie je v jeho záujme, keďže na území Slovenska má blízku osobu – navrhovateľa. Vzhľadom na uvedené navrhuje, aby súd vydal uznesenie, ktorým zmení uznesenie Okresného súdu Svidník č.k 1P/6/2023 zo dňa 16.3.2023 tak, že mal. A. ustanoví jeho za opatrovníka, ktorý ho bude zastupovať.

3. Podľa § 111 písm. f) zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), v konaní vo veciach starostlivosti súdu o maloletých súd rozhoduje o opatrovníctve maloletého.

4. Podľa § 112 ods. 1 CMP, na konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých je miestne príslušný súd, v ktorého obvode má maloletý v čase začatia konania bydlisko určené dohodou rodičov alebo iným zákonným spôsobom.

5. Podľa § 113 CMP, ak nie je príslušný súd známy alebo ak nemôže včas vykonať procesné úkony, koná súd, v ktorého obvode sa maloletý zdržuje. Len čo je to však možné, postúpi vec príslušnému súdu.

6. Podľa § 117 CMP, ak treba, aby za maloletého konal opatrovník, súd na návrh ustanoví za opatrovníka najmä blízku osobu maloletého, u ktorej je predpoklad, že bude konať v záujme maloletého, ak s ustanovením súhlasí. Inak ustanoví za opatrovníka orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

7. Podľa Čl. 4 CMP druhá veta, ak je účastníkom konania maloleté dieťa, koná súd v jeho najlepšom záujme a ak je to vhodné, informuje dieťa o všetkých podstatných otázkach týkajúcich sa priebehu konania a veci samej.

8. Podľa Čl. 12 CMP, súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prieťahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania účastníkov konania a iných osôb.

9. Podľa § 60 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej len „zákon o rodine“), okrem prípadov podľa § 39 ods. 3 a § 57 ods. 4 súd ustanoví maloletému dieťaťu opatrovníka aj vtedy, ak je to potrebné z iných dôvodov a zároveň je to v záujme maloletého dieťaťa.

10. Podľa § 61 ods. 1 a 2 zákona o rodine, opatrovník je povinný vykonávať svoju funkciu v záujme maloletého dieťaťa. Súd vymedzí rozsah práv a povinností opatrovníka tak, aby bol splnený účel, na ktorý bol opatrovník ustanovený, a aby boli dostatočne chránené záujmy maloletého dieťaťa.

11. Podľa § 29 zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle (ďalej len „Zákon o azyle“), dočasné útočisko sa poskytuje na účely ochrany cudzincov pred vojnovým konfliktom, endemickým násilím, následkami humanitárnej katastrofy alebo sústavným, alebo hromadným porušovaním ľudských práv v ich krajine pôvodu.

18P/12/2023

-3-

12. Podľa § 30 ods. 1 Zákona o azyle, konanie o poskytnutie dočasného útočiska sa začína vyhlásením cudzinca na policajnom útvere podľa odseku 2 o tom, že žiada o poskytnutie dočasného útočiska na území Slovenskej republiky, ak v § 31 ods. 3 nie je ustanovené inak. Za cudzinca, ktorý nenadobudol plnoletosť, vyhlásenie podáva jeho zákonný zástupca alebo súdom ustanovený opatrovník; maloletý musí byť prítomný pri podávaní vyhlásenia. Konanie o poskytnutie dočasného útočiska sa nezačne, ak

- vláda nevyhlásila poskytovanie dočasného útočiska,
- vyhlásenie urobí cudzinec, ktorý je žiadateľom o udelenie azylu, azylantom, cudzincom, ktorému sa poskytla doplnková ochrana, odídencom alebo cudzincom, ktorý má na území Slovenskej republiky udelený trvalý pobyt alebo prechodný pobyt alebo je stále cudzincom žiadajúcim o poskytnutie dočasného útočiska, alebo
- sa zistí, že vyhlásenie podala maloletá osoba.

13. Podľa § 30 ods. 2 Zákona o azyle, cudzinec, ktorý žiada o poskytnutie dočasného útočiska, urobí o tom vyhlásenie

- pri vstupe na územie Slovenskej republiky na príslušnom policajnom útvere v mieste hraničného priechodu,
- po vstupe na územie Slovenskej republiky na policajnom útvere príslušnom podľa miesta, kde sa zdržiava.

14. Podľa § 31 ods. 12 Zákona o azyle, na konanie o poskytnutie dočasného útočiska a konanie o zrušenie dočasného útočiska sa primerane vzťahujú ustanovenia o konaní o azyle, ak nie je ustanovené inak.

15. Podľa § 2 ods. 1 CMP, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ak tento zákon neustanovuje inak.

16. Podľa § 325 ods. 1 CSP, neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

17. Podľa § 326 ods. 1 a 2 CSP, v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia sa popri náležitostiach návrhu na začatie konania podľa § 132 CSP uvedie opísanie rozhodujúcich skutočností odôvodňujúcich potrebu neodkladnej úpravy pomerov alebo obavu, že exekúcia bude ohrozená, opísanie skutočností hodnoverne osvedčujúcich dôvodnosť a trvanie nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana a musí byť z neho zrejmé, akého neodkladného opatrenia sa navrhovateľ domáha. K návrhu musí navrhovateľ pripojiť listiny, na ktoré sa odvoláva.

18. Podľa § 328 ods. 1 CSP, ak súd nepostupoval podľa § 327, nariadi neodkladné opatrenie, ak sú splnené podmienky podľa § 325 ods. 1, inak návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietne.

19. Podľa § 328 ods. 2 CSP, o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia rozhodne súd najneskôr do 30 dní od doručenia návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorý spĺňa náležitosti podľa § 326.

20. Podľa § 329 ods. 1 CSP, súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez výsluchu a vyjadrenia účastníkov konania a bez nariadenia pojednávania.

18P/12/2023

-4-

21. Podľa § 329 ods. 2 CSP, pre neodkladné opatrenie je rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie.

22. Podľa § 330 ods. 1 a 2 CSP, súd môže určiť, že neodkladné opatrenie bude trvať len po určený čas. Ak to povaha veci pripúšťa, súd môže nariadiť neodkladné opatrenie, ktorého obsah by bol totožný s výrokom vo veci samej.

23. Podľa 363 CMP, súd môže aj bez návrhu zrušiť neodkladné opatrenie, ak sa zmenia pomery alebo ak odpadli dôvody, pre ktoré bolo nariadené.

24. Podľa § 332 CSP, neodkladné opatrenie je vykonateľné doručením, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

25. Podľa článku 5 základných zásad Zákona o rodine, záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä

a) úroveň starostlivosti o dieťa,

b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava,

c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa,

d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa,

e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou,

f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa,

g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny,

h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami,

i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

26. V článku 24 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie je zakotvené, že pri všetkých opatreniach prijatých orgánmi verejnej moci alebo súkromnými inštitúciami, ktoré sa týkajú detí, sa musia v prvom rade brať do úvahy najlepšie záujmy dieťaťa. Podľa ods. 3, každé dieťa má právo na pravidelné udržiavanie osobných vzťahov a priamych stykov s obidvoma svojimi rodičmi, ak to nie je v rozpore s jeho záujmom.

27. Podľa čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa, pri všetkých akciách týkajúcich sa detí, či už podniknutých verejnými alebo súkromnými inštitúciami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnyimi orgánmi alebo zákonodarnými zbormi, najlepšie záujmy dieťaťa musia byť prvoradé.

28. Podľa čl. 22 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, štáty zmluvné strany musia prijať príslušné opatrenia zabezpečujúce, aby dieťa, ktoré sa snaží získať status utečenca alebo ktoré je považované za utečenca podľa platného medzinárodného alebo domáceho práva a postupov, bez ohľadu na to, či ho sprevádzajú alebo nesprevádzajú vlastní rodičia alebo nejaká iná osoba, dostalo primeranú ochranu a humanitárnu pomoc pri požívaní aplikovateľných práv

18P/12/2023

-5-

zakotvených v tomto dohovore, v iných medzinárodných dokumentoch o ľudských právach alebo v humanitárnych dokumentoch, ktorých sú spomínané štáty zmluvnými stranami.

29. Pri nariadení neodkladného opatrenia prevláda požiadavka rýchlosti nad požiadavkou úplnosti skutkových zistení, kedy nie je potrebné zisťovať všetky skutočnosti, ktoré má mať súd zistené pred vydaním konečného rozhodnutia vo veci samej, ale musia byť osvedčené (preukázané) okolnosti, z ktorých sa vyvodzuje opodstatnenosť nariadenia neodkladného opatrenia. Účelom neodkladného opatrenia je rýchle a pružné riešenie situácie, ktorá vyžaduje okamžitý zásah súdu. Súd preto môže nariadiť len také neodkladné opatrenie, ktoré postačuje na dosiahnutie tohto účelu. V prípade nariadenia neodkladných opatrení vo veci starostlivosti o maloleté deti je predovšetkým potrebné osvedčiť naliehavosť situácie, a z toho vyplývajúcu potrebu úpravy práv a povinností voči deťom, a to s ohľadom na záujem maloletých detí.

30. Pomerne krátka lehota na rozhodovanie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia nevytvára priestor pre plnohodnotné dokazovanie. S poukazom na dané časové obmedzenie súd rozhoduje o neodkladnom opatrení na základe osvedčenia podstatných skutočností vyplývajúcich z návrhu na jeho nariadenie a priložených listín.

31. Z obsahu návrhu a opisu skutkových tvrdení súd zistil rozhodné skutočnosti, ktoré osvedčujú naliehavosť a nevyhnutnosť úpravy rozsahu práv a povinností k mal. A.. Súd má tieto rozhodné skutočnosti za preukázané aj vzhľadom na všeobecne známy vojnový konflikt na Ukrajine, pričom sám maloletý je občanom Ukrajiny. Súvislosť medzi aktuálnym vojenským konfliktom a tým, prečo sa maloletý aktuálne zdržiava na území Slovenska, má preto súd za dostatočne preukázanú. Ďalšie rozhodné skutočnosti súd zistil z priložených listín a obsahu návrhu takto:

32. Vo vzťahu k predpokladom, resp. spôsobilosti opatrovníka maloletého súd uvádza, že z obsahu súdneho spisu tunajšieho súdu sp. zn. SK-1P/6/2023, najmä z uznesenia 1P/6/2023 zo dňa 16.3.2023 bola maloletému v zmysle § 60 ods. 1 a § 61 ods. 1 a 2 zákona o rodine ustanovená opatrovníčka K. A., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom D. F., B. K., Ukrajina. K predpokladom na výkon opatrovnictva patrí okrem spôsobilosti na práve úkony, morálnych a osobnostných predpokladov, aj zdravotná spôsobilosť a starostlivosť o opatrovanca, čo je podmienené tým, že opatrovanec a opatrovník sú spolu v bezprostrednom kontakte, nakoľko jedine tak možno vykonávať funkciu opatrovníka riadne, t.j. v záujme ochrany práv a chránených záujmov opatrovanca, na čo je opatrovník delegovaný. Ako však vyplýva z návrhu zo dňa 20.7.2023, opatrovníčka maloletého K. A. odišla do Nemecka, a teda už nespĺňa predpoklady riadneho výkonu opatrovnícky.

33. Vzhľadom na skutočnosť, že predmetnému návrhu o nariadenie neodkladného opatrenia predchádzalo taktiež konanie o nariadenie neodkladného opatrenia (konanie vedené na tunajšom súde pod sp. zn. 1P/6/2023), ktorým bola maloletému ustanovená opatrovníčka K. A., nar. XX.XX.XXXX,

avšak menovaná stratila predpoklady na výkon funkcie opatrovníčky maloletému A., pričom je nevyhnutné, aby maloletý mal opatrovníka, ktorý ho bude zastupovať a konať v jeho záujme podľa § 60 ods. 1 zákona o rodine, súd v zmysle § 363 CMP zrušil neodkladné opatrenie, nakoľko sa zásadne zmenili pomery, pre ktoré bolo neodkladné opatrenie Okresného súdu Svidník č. k. 1P/6/2023-17 nariadené.

18P/12/2023

-6-

34. Ďalej súd v rámci rozhodovania o návrhu o nariadenie neodkladného opatrenia preskúmal obsah súdneho spisu sp. zn. I./X/XXXX, ktorého obsah je súdu známy z jeho činnosti.

35. Súd pri rozhodovaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia primárne zachováva rodinné väzby medzi maloletým dieťaťom a jemu blízkou osobou. Z predloženého návrhu, súvisiaceho súdneho spisu a priložených listín vyplýva, že maloletý sa na území Slovenska zdržiava od 24.2.2023, kedy spolu s mal. D. I., nar. X.X.XXXX a K. A., nar. XX.XX.XXXX prešli hranicu Vyšné Nemecké a uznesením tunajšieho súdu č. k. 1P/6/2023 bola maloletému ustanovená K. A. za opatrovníčku, ktorá však odišla do Nemecka, a preto mu súd za opatrovníka ustanovil J. F., nar. XX.X.XXXX, ktorým má maloletý vytvorený blízky vzťah. Maloletému je počas pobytu na území Slovenska každopádne potrebné zabezpečiť zdravotnú starostlivosť, vzdelanie, úradne vyriešiť tolerovaný pobyt a je nevyhnutné zastupovať ho v konaní pred orgánmi štátnej správy a miestnej samosprávy. Zároveň je potrebné zabezpečiť maloletému stabilné a bezpečné prostredie pre jeho riadny vývin, bez ohrozenia jeho duševnej, telesnej a citovej integrity. Súd má za to, že s poukazom na mimoriadnu situáciu súvisiacu s prebiehajúcim vojenským konfliktom na Ukrajine, bezpečnosť maloletého prevláda nad jeho právom na osobný styk s jeho rodičmi a výchovu a starostlivosť zo strany rodičov. Navyše, z návrhu vyplýva, že rodičia maloletého súhlasia, aby bol navrhovateľ ustanovený za opatrovníka maloletému.

36. Vzhľadom na uvedené súd návrhu navrhovateľa vyhovel v plnom rozsahu a v čo najlepšom záujme maloletého rozhodol tak, že navrhovateľa ustanovil za opatrovníka maloletého, ktorý je tak oprávnený a povinný zastupovať maloletého v konaní o poskytnutie dočasného útočiska (tolerovaného pobytu) podľa Zákona o azyle, zastupovať maloletého pred orgánmi štátnej správy a miestnej samosprávy, súdmi a inými inštitúciami v rámci Slovenskej republiky, ako aj zastupovať ho v súvislosti so zabezpečovaním zdravotnej starostlivosti, výchovy a vzdelávania na území Slovenskej republiky.

37. Pretože súd nevie odhadnúť trvanie vojenského konfliktu na Ukrajine, o trvaní tohto neodkladného opatrenia rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku III. tohto uznesenia, tzn. bude trvať dovtedy, kým to budú vyžadovať pomery a kým to bude v najlepšom záujme maloletého.

38. Podľa § 52 CMP, žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak, preto súd o nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku IV. tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné odvolanie, ktoré sa podáva v lehote 15 dní odo dňa doručenia písomného vyhotovenia rozhodnutia (§ 357 písm. d/ CSP).

Odvolanie musí obsahovať všeobecné náležitosti, teda musí byť zjavné, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie

18P/12/2023

-7-

považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci (§ 62 ods. 1 CMP). Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní (§ 62 ods.2 CMP).

Ak odvolanie neobsahuje odvolacie dôvody alebo ak sú odvolacie dôvody nezrozumiteľné, súd vyzve odvolateľa na doplnenie odvolacích dôvodov (§ 62 ods.3 CMP).

Odvolanie nie je prípustné, ak proti uzneseniu možno podať sťažnosť (§ 60 CMP).

Odvolanie treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie odvolania na trovy toho, kto podanie urobil (§ 125 ods. 3 CSP).